

Guide til forældre

Tal med dit barn om handicap

Denne samtaleguide giver gode råd til forældre til at tale med deres børn om handicap og venskab, trivsel, Mangfoldighed & ligeværd, Medbestemmelse & deltagelse i skolen og samfundet.

Guiden er en del af materialet "Min ven med handicap" målrettet 5.-7. klasse, der er udgivet af Det Centrale Handicapråd. Udover denne guide består materialet af tre små film, som eleverne kan se i klassen og med forældrene samt et undervisningsmateriale til lærere og pædagoger med inspiration til klasseaktiviteter.

Materialet findes her: www.minvenmedhandicap.dk

SÅDAN GØR DU:

1. Forbered dig til samtalen (2 min)

Tænk først over at børn gør, hvad vi voksne gør og ikke, hvad vi siger. Så hvis du reagerer tilbageholdende overfor mennesker, der er anderledes end dig selv, vil dine børn også ofte gøre det. Hvis du omvendt siger fra overfor folk, der taler nedsættende om andre og har venner med mange forskellige baggrunde, vil dit barn ofte følge dit eksempel.

Læs evt. først *Faktaark 1: Hvad er handicap* og se de tre film "Min ven med handicap", 5.-7. klasse.

Overvej følgende spørgsmål

- Er der nogen i jeres familie, blandt venner eller naboer, der har et handicap?
- Kender I folk fra andre minoritetsgrupper?
- Hvordan taler I om handicap i hjemmet?
- Hvor ofte og hvordan taler du og dit barn om trivsel, venskab og mangfoldighed i skolen?
- Hvad vil være et godt tidspunkt og sted at tale med dit barn om venskab og handicap?

2. Tal om handicap og venskab (5 min)

Tal med dit barn om venskab, handicap og fordomme.

Spørg f.eks.:

- Hvad kendetegner et godt venskab?
- Hvorfor er det godt at have gode venner?
- Kender vi nogen i familie og vennekreds, der har et handicap? Hvem/hvilke handicap?
- Bliver de behandlet som andre eller anderledes? På en god eller dårlig måde?
- Er det fair, at nogen bliver behandlet anderledes på grund af deres udseende eller baggrund?

3. Se filmene sammen (9 min)

Se de tre film om venskaber på www.minvenmedhandicap.dk, 5.-7. klasse.

Det gør ikke noget, hvis dit barn også har set filmene i skolen.

4. Tal om filmene (10 min)

Tal om alle film eller fokusér evt. på den film, dit barn synes er mest spændende. Tal f.eks. om:

- *Hvad laver vennerne, når de er sammen?*
- *Hvordan hjælper vennerne hinanden?*
- *Hvilke handicap har børnene i filmene?*
- *Hvad betyder handicappet for deres venskab?*
- *Hvordan adskiller eller ligner venskaberne i filmene jeres venskaber?*

5. Følg op (2 min)

Aftal hvordan I kan blive klogere på handicap sammen.

Kan I læse noget eller evt. lave en aftale med nogen for at lære mere om handicap?

Læs gerne om nogen, der bryder rammerne og kæmper for at ændre tingene. F.eks. om Emilie der vandt MGP med sangen "Ikke som de andre piger", der handler om hendes søster, som har et handicap. Eller om Peter Rosenmeier som er verdensmester i bordtennis på trods af sit handicap.

Tal også om, hvordan I kan lære flere mennesker med handicap at kende.

Faktaark 1: Hvad er handicap?

FN's Handicapkonvention fra 2006 definerer handicap således:

”Personer med handicap omfatter personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.”

Personer med handicap

Handicapkonventionen taler om *personer med handicap*, ikke handicappede. Det er mennesker, der oplever et handicap, de er ikke deres handicap. Personer med handicap er hele mennesker, som også er f.eks. skoleelever, storesøstre, fodboldspillere, pokemonkort-samlere og en god ven.

Handicap = funktionsnedsættelse + samfundsbarrierer

Handicapkonventionen beskriver, at et handicap opstår i mødet mellem en funktionsnedsættelse og samfundsmæssige barrierer. Det understreger, at det ikke er personen, der er problemet, men det omgivende samfunds manglende tilpasning, der sætter begrænsningerne for personen.

Hvis man f.eks. bruger kørestol, men bor i en by med god kørestolsadgang til bygninger, toiletter, koncertsteder osv., kan man deltage på lige fod med andre og vil kun opleve et lille handicap eller måske slet intet. Oplever man tilmed ingen fordomme eller diskrimination fra sine omgivelser, opleves handicappet endnu mindre.

Denne samfundsrelaterede handicapforståelse adskiller sig fra det tidligere medicinske handicapbegreb, hvor man alene så personens funktionsnedsættelse som årsagen til, at en person ikke kunne deltage fuldt ud i samfundslivet.

Denne handicapforståelse betyder at noget, der kan være et stort handicap i ét samfund, land eller kultur, måske ikke er det i et andet. Og at opfattelsen af, hvad der er et handicap ændres i takt med, at samfundet ændres. Digi-

taleringen af samfundet har f.eks. skabt en række nye barrierer for ordblinde og personer med synshandicap.¹

Alle langvarige funktionsnedsættelser

Handicapkonventionen beskriver med vilje handicap meget bredt, fordi man ved, at det der udgør et handicap i dag, ikke nødvendigvis er det i morgen. Og at nye handicap vil opstå i takt med samfundets udvikling.

Konventionen omfatter alle former for funktionsnedsættelse såvel fysiske, psykiske, intellektuelle og sensoriske. De skal dog være langvarige, hvilket betyder, at kortvarige funktionsnedsættelser f.eks. i forbindelse med en influenza eller et brækket ben ikke regnes som et handicap. Omvendt behøver funktionsnedsættelsen ikke at være permanent.²

Synlige og usynlige handicap

Vi tænker ofte på handicap som synlige handicap, som at mangle en kropsdel, dværgvækst, Downs syndrom, muskelsvind osv. Vi glemmer ofte, at mange handicap er helt eller delvist usynlige såsom autisme, ADHD, tourettes, ord- og talblindhed, angst og depression, kroniske betændelser osv.

Personer med usynlige handicap kan måske umiddelbart opleve færre fordomme, fordi andre ikke ved, de har et handicap, men de kan af samme grund risikere at blive mødt af mindre forståelse og sympati for deres udfordringer.

Hvor mange lever med et handicap?

I Danmark registrerer vi ikke hvor mange mennesker, der har et handicap. Men i en undersøgelse fra 2020 udført af Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) vurderer omkring 31 % af de ca. 18.000 adspurgte danskere mellem 16 og 64 år, at de har et større eller mindre fysisk eller psykisk handicap.³

1 OHCHR (2014): "Training guide no. 19 - The Convention on the Rights of Persons with Disabilities".

2 Institut for Menneskerettigheder (2019): "Handicap – Statusrapport".

3 VIVE (2021): "Mennesker med handicap – Hverdagsliv og levevilkår 2020"

